

Gerechtelijke autopsie in UZ Leuven

Informatie voor nabestaanden

Het plotse verlies van een dierbare is erg pijnlijk en roept veel vragen op. U wilt zo snel mogelijk bij de overledene zijn en in alle sereniteit afscheid nemen. Het gerechtelijk onderzoek lijkt dat te belemmeren en kan voor nog meer verwarring zorgen. Wat gaat er gebeuren? Waarom? Waartoe dienen al die onderzoeken? Waarom duurt het zo lang? Wordt er misschien iets verzwegen?

Deze brochure probeert een antwoord te geven op al die vragen. We hopen dat het een hulpmiddel kan zijn in deze moeilijke periode van verwarring en verdriet.

Wij beseffen dat een aantal vragen onbeantwoord zal blijven. Daarom geven we u achteraan in de brochure enkele adressen mee waar u terecht kunt.

WAAROM VOERT HET GERECHT EEN ONDERZOEK UIT?

Als een overlijden in onduidelijke omstandigheden gebeurt of als de doodsoorzaak onduidelijk is, wordt het parket op de hoogte gebracht ('het ongewone sterfgeval'). Bij een duidelijk gewelddadig overlijden is er altijd een tussenkomst van het parket.

De onderzoeksmagistraat (procureur des Konings of onderzoeksrechter) stelt in een dergelijke situatie een strafrechtelijk onderzoek in.

Tijdens het strafrechtelijk onderzoek tracht men alle sporen te onderzoeken. Alleen op die manier kan men proberen de waarheid te achterhalen en meer duidelijkheid te krijgen over de doodsoorzaak.

Daarom zal de onderzoeksmagistraat een beroep doen op zowel onderzoekers van de bevoegde politiediensten als op andere deskundigen (bijvoorbeeld een wetsdokter, tandarts, toxicoloog, ...). Alle onderzoeksdaden zijn ook in het belang van de nabestaanden. Zo krijgt u een beter zicht op wat er precies gebeurd is.

HOE VERLOOPT EEN ONDERZOEK DOOR HET GERECHT?

De procureur des Konings of de onderzoeksrechter leidt het onderzoek. De politiediensten proberen de omstandigheden van het overlijden te achterhalen, onder meer via verhoren en via een buurtonderzoek. De wetsdokter onderzoekt het lichaam. Hij kan een uitwendig en/of een inwendig onderzoek (autopsie) uitvoeren. Het lichaam wordt al die tijd ter beschikking gehouden door de onderzoeksmagistraat. Gedurende die periode kan de ambtenaar van de burgerlijke stand geen toestemming tot teraardebestelling geven. Pas nadat de nodige onderzoeken zijn uitgevoerd, beslist de bevoegde onderzoeksmagistraat over de vrijgave van het lichaam. Het onderzoek door het gerecht loopt ondertussen verder, totdat alle gegevens verzameld zijn.

WAT IS EEN UITWENDIG ONDERZOEK VAN HET LICHAAM?

In vele gevallen komt de wetsdokter ter plaatse om een eerste onderzoek uit te voeren, een zogenaamde uitwendige schouwing. Zo'n schouwing wordt bij voorkeur ter plaatse uitgevoerd, maar kan naargelang de omstandigheden ook plaatsvinden bij een begrafenisondernemer of in een ziekenhuis. De uitwendige schouwing is een volledig lichamelijk onderzoek, waarbij men naar de mogelijke doodsoorzaak zoekt. Men besteedt ook aandacht aan een aantal verschijnselen die aanwijzingen kunnen geven over het

tijdstip van overlijden. Het is vaak onmogelijk om via een uitwendig onderzoek de exacte doodsoorzaak te bepalen. In dat geval kan de bevoegde onderzoeksmagistraat beslissen tot een autopsie. Bij een (mogelijk) misdrijf zal dit in regel altijd gebeuren.

WAT IS EEN AUTOPSIE?

De autopsie (inwendige schouwing) kan men het best vergelijken met een uitgebreide heelkundige ingreep. Bij die ingreep opent en onderzoekt de arts zorgvuldig de romp en het hoofd. Indien nodig kijkt de arts ook de rug en de ledematen na. Na dit uitgebreide onderzoek, dat vaak meerdere uren duurt, worden alle insneden opnieuw gesloten, net zoals na een heelkundige ingreep. De medewerkers van het mortuarium verzorgen het lichaam zoals bij iedere overledene; het wordt gewassen, aangekleed en opgebaard.

Een autopsie wordt regelmatig aangevuld met gespecialiseerde onderzoeksmethoden die aanzienlijk meer tijd (meestal enkele maanden) vergen. Daardoor laat het definitieve resultaat vaak lang op zich wachten. Zo zal er bijna altijd een zogenaamd microscopisch weefselonderzoek gebeuren. Men neemt van verscheidene organen stukjes weefsel (biopsies), die men onder de microscoop onderzoekt. Een andere veelvuldige toepassing is het toxicologisch onderzoek. Zo kan men in een gespecialiseerd laboratorium bijvoorbeeld geneesmiddelen, drugs en giftige stoffen in het bloed of in andere lichaamsvochten opsporen.

Het is belangrijk dat het onderzoek zo volledig mogelijk gebeurt. Niettemin is dat altijd met het nodige respect voor de overledene en de nabestaanden. Na het onderzoek levert men daarom altijd de grootst mogelijke inspanning om het lichaam te verzorgen en op te baren.

WAAR GEBEURT DE AUTOPSIE?

De artsen van de dienst forensische geneeskunde voeren de autopsie altijd uit in het mortuarium van UZ Leuven campus Gasthuisberg. Daar is alles voorhanden om in de beste omstandigheden een grondig en verzorgd onderzoek van de overledene uit te voeren. Daarom brengt een begrafenisondernemer het lichaam in de meeste gevallen over naar het mortuarium van UZ Leuven. De begrafenisondernemer wordt aangeduid door de bevoegde instanties. Als het kan, houdt men daarbij rekening met de keuze van de familie.

WANNEER WORDT HET LICHAAM VRIJGEGEVEN?

Vrijgave van het lichaam betekent voor de familie dat ze de nodige schikkingen kan treffen voor de teraardebestelling. Normaal gezien wordt het lichaam door de onderzoeksmagistraat na twee tot drie dagen vrijgegeven. In uitzonderlijke gevallen kan het langer duren, zoals bij problemen met de identificatie. Een zeldzame keer zal de magistraat alleen toestemming tot begraving geven. De

familie mag het lichaam dan niet laten cremëren, omdat crematie eventueel bijkomend onderzoek in het gedrang kan brengen. Voor de teraardebestelling kan de familie altijd een beroep doen op een begrafenisondernemer naar keuze. De familie mag het lichaam op dat ogenblik naar een andere opbaarplaats laten overbrengen.

HOE GEBEURT DE IDENTIFICATIE VAN DE OVERLEDENE?

Meestal is de identiteit van de overledene duidelijk. Soms wordt aan de nabestaanden gevraagd om de overledene te komen herkennen. Als herkenning op zicht niet meer mogelijk is, zoals bij ernstige verminking of als iemand al geruime tijd overleden is, kan de identificatie ettelijke dagen tot zelfs weken en een zeldzame keer maanden duren. Men moet immers zoveel mogelijk gegevens uit het leven van de overledene verzamelen om ze te vergelijken met de vaststellingen.

Hiervoor heeft men – hoe pijnlijk ook – de hulp van de familie nodig. Men heeft namelijk vaak een vermoeden over de identiteit, zonder dat er zekerheid bestaat. Daarom schakelt men bijvoorbeeld het gerechtelijk laboratorium in voor een onderzoek van vingerafdrukken of doet een tandarts een tandheelkundig onderzoek. Soms moeten de onderzoekers hun toevlucht nemen tot een vergelijkend DNA-onderzoek (onderzoek van het erfelijk materiaal), waarbij men het DNA-profiel ('DNA-fingerprints') van de overledene vergelijkt met dat van familieleden.

Zowel voor het onderzoek als voor de nabestaanden is het belangrijk dat men de grootst mogelijke zekerheid over de identiteit bekomt. Een persoonsbeschrijving en persoonlijke voorwerpen zijn belangrijke aanwijzingen, maar geven niet altijd volledige zekerheid.

We beseffen dat die periode voor de familie wordt gekenmerkt door een tergende onzekerheid. Toch vragen we om uw begrip.

AFSCHEID NEMEN: WANNEER EN WAAR?

Er kan bijna altijd afscheid genomen worden van de overledene. Soms is een bezoek voor het onderzoek niet mogelijk, zoals bij zware verwondingen of bij een doding waar men naar sporen moet zoeken. Na een autopsie verzorgt men de verwondingen. Slechts bij verminking en als iemand al geruime tijd overleden is, wordt begroeten moeilijk. Men zal u dat dan ook afraden. Zo'n beslissing wordt altijd in samenspraak met de familie genomen.

Groeten kan tijdens de bezoeken in het mortuarium van campus Gasthuisberg. Afscheid nemen van de overledene is goed, het helpt u bij het verwerken van een onverwacht overlijden. Indien nodig kunt u zich hierbij laten begeleiden. Als u dit wenst, kunt u een beroep doen op een slachtofferbejegenaar van de politie of een justitieassistent van de dienst slachtofferonthaal. Een persoonlijke inbreng bij het opbaren (kleding, knuffeldier enzovoort) is altijd bespreekbaar met een medewerker van het mortuarium of met de begrafenisondernemer.

WAT GEBEURT ER MET DE KLEDIJ EN ANDERE VOORWERPEN?

Soms neemt het parket kleding en persoonlijke voorwerpen in beslag voor onderzoek. De dienst slachtofferonthaal van het parket bezorgt ze u later terug als daarvoor de toelating is. Als de bezittingen bij de overledene blijven, kunt u ze na vrijgave van het lichaam afhalen in het mortuarium of bij de begrafenisondernemer.

HOE LANG DUURT HET EIGENLIJKE ONDERZOEK DOOR HET GERECHT?

De duur van het onderzoek is moeilijk te voorspellen. Sommige onderzoeken duren een aantal maanden, andere duren dan weer een aantal jaren. Het betekent niet dat het slachtoffer niet begraven kan worden. Als alle onderzoeksdaden op het lichaam verricht zijn, geeft het Parket het lichaam vrij voor de teraardebestelling. Voor informatie over de stand van het onderzoek (bijvoorbeeld resultaten van de autopsiebevindingen), voor inzage in het gerechtelijk dossier enzovoort, kunt u het best contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal van het parket.

Deze brochure is een initiatief van de dienst forensische geneeskunde, de dienst sociaal werk en het mortuarium van UZ Leuven, in samenwerking met het parket van Leuven (dienst slachtofferonthaal).

NUTTIGE INFORMATIE

Mortuarium UZ Leuven
campus Gasthuisberg
Herestraat 49
3000 Leuven

Ga via de hoofdingang (toegang Oost), volg de grijze pijl tot de tweede verdieping, volg de wegwijzer 'mortuarium'.

Tel. 016 34 46 60

Bezoekuren:

Op werkdagen: van 14 tot 17 uur

Tijdens het weekend en op feestdagen: van 9 tot 12.30 uur
(enkel na telefonische afspraak, tel. 016 34 46 60)

DIENST SLACHTOFFERONTHAAL PARKET

Voor meer informatie: www.vlaanderen.be/slachtofferonthaal

© juni 2023 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door het mortuarium, sociaal werk en de pastorale dienst in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700120.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 my nexuz health

Raadpleeg je medisch dossier
via nexuzhealth.com
of download de app

